

projectplan flora en fauna

bedrijventerrein Kasteelsestraat Overasselt

gemeente Heumen

20 november 2008

projectnummer 60357

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTENBESCHERMING	4
3	TOETSING	6
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	7
3.3	SOORTENBESCHERMING	7
4	CONCLUSIE	13
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	13
4.2	SOORTENBESCHERMING	13
4.3	CONSEQUENTIES	14
4.4	ONTHEFFING	15
4.5	AANBEVELINGEN	18

BIJLAGEN:

bijlage 1: gegevens Natuurloket

bijlage 2: literatuurlijst

bijlage 3: onderzoeksrapportage veldonderzoek

bijlage 4: topkaart 1:25.000

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In Overasselt is de realisatie van een bedrijventerrein op agrarisch gebruikte gronden (bebouwing en weiden), net buiten de bebouwde kom, beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregeling.

figuren 1.1, 1.2 en 1.3: ligging plangebied en indrukken van het plangebied (kaart natuurloket en foto's SAB).

Het voorliggende projectplan flora en fauna is gebaseerd op de reeds verrichte quick scan flora en fauna van SAB (SAB, 2006) en bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde planten en dieren en een biotoopinschatting op basis van een verkennend veldonderzoek, aangevuld met een gerichte veldinventarisatie naar ontheffingsplichtige soorten. Deze onderzoeksrapportage brengt het precieze gebruik van het projectgebied door de ontheffingsplichtige soorten, en de eventuele noodzaak voor een ontheffingsaanvraag voor deze soorten, in beeld. Daarnaast geeft het rapport inzicht in de doorwerking van de gebiedsgerichte natuurregeling op deze plek. De effectbeoordeling is gedaan op basis van de huidig geldende interpretatie van wet- en regelgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

De locatie voor het beoogde bedrijventerrein ligt aan de noordzijde van Overasselt, in de gemeente Heumen (provincie Gelderland). Overasselt ligt aan de noordzijde van de Maas, een eindje ten zuiden van Nijmegen. De omgeving bestaat uit een relatief kleinschalig landschap met overwegend agrarisch gebruik, afgewisseld met kleine landschapselementen als bosjes en singels, erven, boerderijen en watergangen. Ook de directe omgeving van het plangebied herbergt veel kleinschalige groene elementen. Op ongeveer 1 kilometer afstand ligt het natuurgebied de Overasseltsche en Hatertsche vennen,

een groot natuurgebied bestaande uit bossen, heide en vennen met zeldzame flora en fauna.

figuren 1.4 en 1.5: de achterzijde van het monumentale huis met de lindes links en de oude T-boerderij rechts.

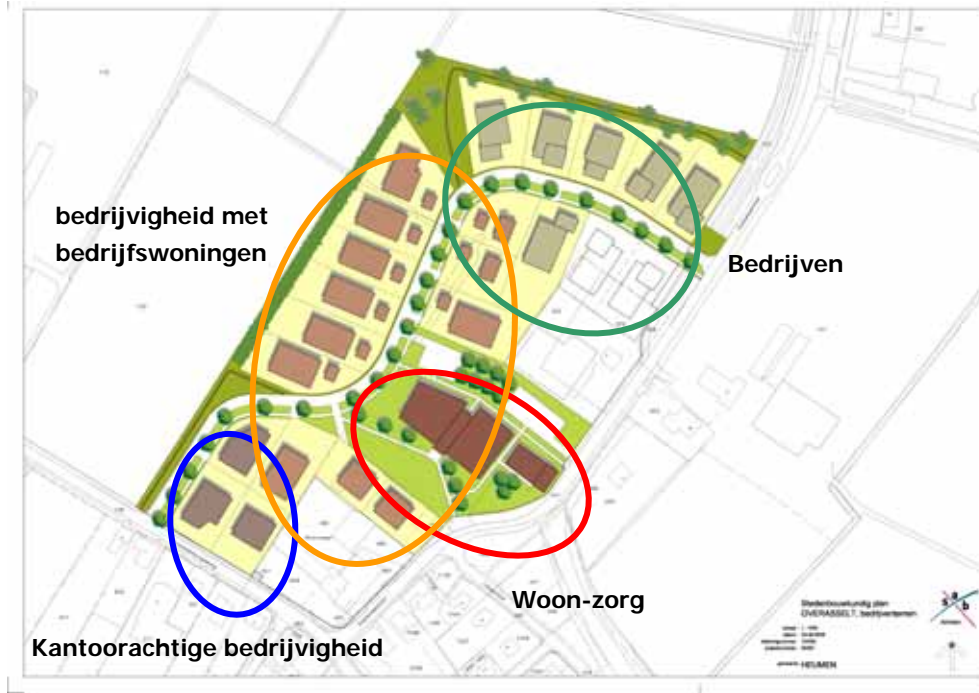
Het plangebied zelf bestaat grotendeels uit open, agrarisch gebruikte graslanden, met een monocultuur van engels raaigras. Alleen aan de zijde van het dorp staan een aantal gebouwen langs de Schonenburgseweg en de Kasteelstraat die respectievelijk de zuid en oost grens van het plangebied vormen. Langs de Schonenburgseweg staat een oud, pand, met daarachter een oude brandweerkazerne. Hiernaast wordt een nieuw bedrijfs-pand gebouwd. Langs de Kasteelsestraat staat een gerenoveerde T-boerderij met een aantal schuren. Verderop staat langs deze weg staat nog een woonhuis met een tuinma-chinebedrijf ernaast. Langs de Kasteelsestraat staan een aantal oudere bomen, ter hoog-te van het monumentale pad zijn bijvoorbeeld een aantal oude lindes aanwezig. Verder staan langs deze weg, buiten het plangebied, nog wat hoogstambomen en is ook buiten het plangebied, een ecologisch aantrekkelijk tussengebied aanwezig nabij een oud land-huis met oudere bomen.

figuur 1.6: overzicht van het plangebied vanaf de westkant lang de Schonenburgseweg

1.3 BEOOGDE INGEPEN

In dit plangebied is de aanleg van een bedrijventerrein beoogd met lichte industrie. Hier-voor zal een deel van het plangebied worden bebouwd. Er worden functies gerealiseerd als bedrijven, bedrijvigheid aan huis, kantoren en een woon-zorgcomplex. Hiervoor wordt de bestaande bebouwing grotendeels verwijderd. Het oude woonhuis van de boerderij en bestaande bedrijvigheid worden gehandhaafd. De oude boerderij wordt onderdeel van het woon-zorgcomplex. Het pand op de hoek van de Kasteelsestraat en de Schonenburg-seweg is reeds eerder gerenoveerd.

figuur 1.7: inrichtingsschets plangebied

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *natuurbeschermingswet*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *ehs*

Een andere vorm van gebiedbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTENBESCHERMING

2.2.1 *wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.2 procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Deze soorten zijn zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben dienen, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen;
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is ontheffing van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig, met uitgebreide toetsing. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op de betreffende soorten moeten worden beschreven.

Mochten er vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde soorten worden aangetast, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet. Hierbij worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dit kan door rekening te houden met kwetsbare perioden, bepaalde essentiële elementen te sparen of aanvullende inrichtingsmaatregelen te treffen.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens bij de verschillende Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). In het kilometerhok waarbinnen de planlocatie en haar invloedsg gebied is gelegen (182-419) zijn in ieder geval vogelsoorten aangetroffen (zie bijlage 1). Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen, maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van dit projectplan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992) en de verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl/amf_rep). Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer) dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

In november 2006 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Een ecooloog van SAB Arnhem bv heeft het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Op basis van deze veldverkenning konden ontheffingsplichtige soorten vleermuizen, uilen en de soort steenmarter niet worden uitgesloten in het plangebied.

In juli en augustus van 2008 is daarom een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van deze soort(groepen) in het plangebied en het gebruik door deze soorten. Dit onderzoek is uitgevoerd door ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Mertens. Onderzoek naar vleermuizen vond plaats door driemaal te kijken naar voorkomende soorten. Dit onderzoek vond plaats op basis van zichtwaarnemingen en inventarisatie met een batdetector. Een batdetector vertaalt de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen in voor mensen hoorbare geluiden.

Onderzoek naar uilen richtte zich vooral op het voorkomen van kerk- en steenuil. De schuren in het plangebied zijn onderzocht op sporen, en er is tijdens vleermuisonderzoek in de schemering ook gelet op foeragerende uilen.

De aanwezigheid van de steenmarter is onderzocht door te zoeken naar sporen. Deze soort is zeer schuw en wordt slechts zelden waargenomen. Er is tijdens de schemering ook gelet op foeragerende dieren.

Een gerichte inventarisatie brengt het gebruik van het plangebied door één of meerdere soorten beter in beeld. Dieren gedragen zich echter niet altijd voorspelbaar. Zelfs een gericht veldonderzoek geeft nooit een volledige garantie dat er geen (andere) strikt beschermde soorten aanwezig zijn.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet*

Het plangebied ligt niet in of in de buurt van een beschermd gebied in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, of een beschermd Natuurmonument. De dichtstbijzijnde gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet zijn het Vogelrichtlijngebied de Waal en het Habitatrichtlijngebied St. Jansberg op meer dan 10 kilometer afstand. Gezien deze afstand en het lokale karakter van de ingreep zijn (zonder zware industrie) er geen negatieve invloeden te verwachten op deze gebieden.

3.2.2 *EHS*

Op enige afstand van het plangebied is wel sprake van de EHS. Het gaat om de uiterwaarden van de Maas en de Overasseltsche en Hatertsche vennen. Aangezien er op ruime afstand (een kilometer) wordt gebouwd van de EHS, er geen relatie is tussen het plangebied en deze gebieden en de ingreep slechts lokale effecten zal hebben, worden geen negatieve invloeden verwacht. Er wordt ook niet in of vlak naast de uiterwaarden van de Maas gebouwd. Negatieve effecten op de EHS worden daarom niet verwacht.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 *vaatplanten*

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit een intensief gebruikte monocultuur van engels raaigras. Hierin is nauwelijks plaats voor andere soorten. Enkel soorten als paardbloem, witte klaver en soms ook ridderzuring, grote weegbree en duizendblad komen voor in dergelijke biotopen. Aan de overzijde van de Schonenburgseweg, buiten het plangebied, is de algemeen beschermde soort grote kaardenbol aangetroffen, een soort die groeit in ruigtes en op braakliggende gronden. De aanwezigheid van de grote kaardenbol kan in het plangebied niet geheel worden uitgesloten. Aantasting van groeiplaatsen is echter mogelijk op basis van een algemene vrijstelling. In en rondom de tuinen van huizen kan sprake zijn van een meer gevarieerde plantengroei. Soms worden er ook beschermde planten aangetroffen. Het gaat dan meestal om aangeplante op uitgezaaide cultivars. Niet natuurlijke groeiplaatsen van beschermde planten vallen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Bijzondere groeiplaatsen voor strikt beschermde planten worden gezien de aangetroffen biotopen niet verwacht.

3.3.2 *grondgebonden zoogdieren*

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het plangebied soorten als egel, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, mol, vos, hermelijn, wezel, bunzing, ree, rosse woelmuis, aardmuis, dwergmuis, bosmuis, haas, konijn en de meer strikt beschermde soorten das en eekhoorn voor.

De kleinere, algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals egel, mol, konijn, haas en de verschillende ware muizen, woelmuizen en spitsmuizen, stellen relatief weinig eisen aan hun omgeving. Dekking in tuinen en ruigere slootkanten en singels is voor de meeste soorten al voldoende. Soorten als mol en haas leven ook wel meer in open gebieden. De aanwezigheid van kleinere zoogdieren trekt weer roofdieren als wezel, hermelijn en bunzing aan. Deze verblijven in takenhopen en schuurtjes, en kunnen ook nabij de bebouwing aanwezig zijn.

Van de grotere soorten vos en ree worden nabij de bebouwde kom, in een open agrarisch landschap, geen vaste rust- en verblijfplaatsen verwacht. Een ander groter zoogdier, de das, wordt in de omgeving wel verwacht. In de uiterwaarden van de Maas bij Overasselt is in het verleden een dassenburcht aangelegd. Het is niet bekend of deze bewoond is. In de uiterwaarden van de Maas nabij Nederasselt is tijdens een eerder onderzoek wel een bewoonde dassenburcht aangetroffen, (SAB, 2006). Dit dier wordt echter niet in het plangebied verwacht. De enige lijnvormige landschapselementen liggen op en langs erven, en zijn te verstoord om te kunnen dienen als verblijfplaats, trekroute of foerageerelement. Het open weidegebied is ook geen geschikt foerageerelement voor de das.

De eekhoorn leeft in grotere aaneengesloten oudere bosgebieden van bij voorkeur naald- of gemengd bos. In loofbos komt het dier echter ook voor, vooral in boszomen. Ook in kleinere elementen als houtwallen, tuinen en parken in beboste omgeving wordt het dier wel aangetroffen. In verband met de afhankelijkheid van rijpe boomzaden is de leeftijd van het bos belangrijker dan de samenstelling (20 jaar en meer voor coniferen; 40 resp. 80 jaar voor eiken en beuken). In het plangebied zijn geen grotere elementen met oudere bomen aanwezig. De eekhoorn wordt daarom ook niet verwacht.

Vanwege zijn snelle verspreiding over Nederland de laatste decennia en het voorkomen in een naastgelegen uurhok, kan de meer strikt beschermde steenmarter ook niet op voorhand in de omgeving worden uitgesloten. Daarom is in het plangebied gericht gezocht naar het voorkomen van deze soort door ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Mertens. Kenmerken van de aanwezigheid zijn vettige randen bij ingangen, latrines, prooiresten en eierschalen. Deze typische kenmerken van deze gebouwde soort zijn niet aangetroffen tijdens een onderzoek op 17 juli 2008 (zie bijlage 3). De aanwezigheid van deze soort is daarmee onwaarschijnlijk. Negatieve effecten op deze soort worden niet verwacht.

3.3.3 *vleermuizen*

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992) komt alleen de soort gewone dwergvleermuis in de omgeving voor. Echter, gezien de elementen in de omgeving kunnen ook andere soorten als rosse vleermuis, watervleermuis en laatvlieger niet op voorhand worden uitgesloten. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwde soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Ook zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarnaast is er onderscheid te maken in zomer en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de rosse

vleermuis verblijven jaarrond in bomen. De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders, maar verblijft in de zomer in boomholtes.

Gezien de omgeving van Overasselt met veel kleinschalige landschapselementen en bosjes, is dit een geschikte omgeving voor verschillende vleermuissoorten. De open weides in het plangebied zijn niet erg geschikt voor vleermuizen. Echter, de groene elementen langs de Kasteelsestraat wel, evenals de grotere erven met oudere bomen en erfbeplanting. De aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven en paarplaatsen van vleermuizen is daarom onderzocht tijdens een gerichte veldinventarisatie door ecologisch onderzoek- en adviesbureau Mertens op 17 juli, 19 juli en 26 augustus 2008. Tevens zijn op de eerste avond alle gebouwen onderzocht op aanwezige sporen van vleermuizen.

Tijdens dit onderzoek zijn twee soorten vleermuizen waargenomen. De laatvlieger is éénmalig foeragerend aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is meermaals foeragerend aangetroffen (5 waarnemingen), waarvan éénmaal met baltsgeluiden. In het najaar (augustus en september) verandert het gedrag van vleermuizen. Bij mannetjes zwellen de klieren, en zij vertonen vaak territoriaal gedrag. Baltsgeluiden wijzen daarmee niet gelijk op een paarplaats, maar meer op de paarbereidheid van de vleermuis. In dit geval konden geen paarplaatsen worden vastgesteld door bureau Mertens (mededeling dhr. Mertens), en is geen sprake van een vaste rust- en verblijfplaats. Ook zomerkolonies zijn niet gevonden (zie bijlage 3). Gezien het beperkte aantal waargenomen vleermuizen is het plangebied niet van groot belang als vliegrouwe of foerageergebied voor laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Verblijfplaatsen worden niet verwacht op basis van de onderzoeksgegevens.

3.3.4 *vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn vogelsoorten als merel, huismus en koolmees gezien en gehoord. Aan de rand van een dorp als Overasselt met veel oudere groene elementen kunnen ook soorten kauw, winterkoninkje, houtduif, roodborstje, grote bonte specht, steenuil en kerkuil worden verwacht. Ook kunnen weidevogels als Kievit broeden in het plangebied. Alle vogelsoorten zijn strikt beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

Sommige vogelsoorten zoals uilen, roofvogels en spechten gebruiken hun nesten echter jaarrond als verblijfplaats of keren jaarlijks terug. Ook buiten het broedseizoen van vogels hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstoring van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen moet voor aantasting van nestplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied een ontheffing worden aangevraagd.

Spechten worden niet verwacht gezien de afwezigheid van grotere aaneengesloten bosachtige elementen.

In het plangebied zijn toegankelijke oudere schuren en andere gebouwen aanwezig. Ook liggen in de directe omgeving van het plangebied, aan de zuidoostzijde van de Kasteelsestraat, geschikte foerageerelementen voor uilen. Daarom is de aanwezigheid van uilen nader onderzocht. Alle toegankelijke gebouwen zijn gecontroleerd op sporen en de aanwezigheid individuen. Ook is gelet op foeragerende uilen tijdens het vleermuisonder-

zoek. Tijdens dit onderzoek is in de stallen van het agrarische bedrijf een roestplaats van de kerkuil aangetroffen. Er waren veel kalksporen en braakballen aanwezig. Een nestlocatie of juveniele uilen zijn niet gevonden (zie bijlage 3).

de kerkuil

De kerkuil is een moeilijk te inventariseren soort, omdat er geen sprake is van specifiek territoriumgedrag en territorium roep. Deze uilensoort heeft een grote actieradius, er wordt over grotere afstanden gefoerageerd, soms wel tot meer dan een kilometer van de verblijfplaats. Bij een rijk aanbod aan voedsel hebben kerkuilen voldoende aan een oppervlakte van 0,4 - 0,6 km², of aan een gebied van 800-1500 meter rond de broedplaats (www.kerkuilwerkgroep-flevoland.nl). Hierbij worden vooral muizen gevangen in brede bermen en langs ruige randen (langs houtwallen, singels en struiken). Hoewel de voorkeur van de soort uitgaat naar kleinschalige landschappen, worden meer open landbouwgebieden, ook wel gebruikt als foerageerplaats. De kerkuil is een honkvaste soort, die vele jaren gebruik kan maken van een nestlocatie. Het voortplantingssucces van uilen verschilt per jaar en hangt sterk samen met het voortplantingssucces van muizen.

effecten

Een roestplaats die veelvuldig wordt gebruikt (ook in 2007 al), valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. De kerkuil is een soort die jaarrond gebruik maakt van een locatie. Aangezien het gebouw wordt gesloopt, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Hierin zal compensatie voor deze soort worden gevraagd.

De kerkuil foerageert in agrarisch gebied, en kan tot op meer dan een kilometer van zijn verblijfplaats foeragerend worden aangetroffen. Buiten het plangebied, aan de zuidoostzijde van de Kasteelsestraat, ligt een kleinschalig gebied met heggen en restanten van boomgaarden, dat een zeer geschikt foerageergebied vormt. Dit gebied is niet bij dit plan betrokken en blijft daarom geschikt als foerageergebied. Echter, ook de slootkanten en weideranden in het plangebied zijn geschikt als foerageergebied. Aantasting van dit foerageergebied betekent een verkleining van het leefgebied. Gezien de omgeving is niet te verwachten dat het plangebied essentieel is als foerageergebied, en dat bij bebouwing de verblijfplaats en het gehele territorium ongeschikt wordt. Echter, compensatie aan de randen van het terrein, en door de aanleg van landschapselementen (houtwallen en singels), of het herstel van heggen en boomgaarden, is aan te bevelen om negatieve effecten te beperken.

overige

Tijdens dit nader onderzoek zijn geen sporen van andere uilensoorten aangetroffen.

Als wordt gestart met bouw- en sloopactiviteiten in het broedseizoen, kunnen nesten van broedende vogels worden aangetast en verstoord.

3.3.5 amfibieën

Op de website van Ravon (www.Ravon.nl) kan een indicatie worden verkregen van de verspreiding van amfibieën, reptielen en vissen in Nederland. Volgens deze verspreidingsgegevens komen in de omgeving van het plangebied amfibieën als gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker, kleine watersalamander en meer strikt beschermde soor-

ten als alpenwatersalamander, kamsalamander, knoflookpad, rugstreppad, heikikker en poelkikker voor.

Amfibieën stellen een aantal eisen aan hun leefomgeving. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen hun voortplantingsplaats, meestal een poel of ondiep watertje zonder vissen, en hun landbiotoop. De meer algemene soorten stellen weinig eisen aan hun leefomgeving. Vaak is een vijver en voldoende dekking in de vorm van ruigte, struiken of een singel al genoeg. Deze soorten komen ook in en nabij sloten voor. Omdat nabij het plangebied watergangen aanwezig zijn kunnen soorten als gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker en kleine watersalamander niet worden uitgesloten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten mogen worden aangetast op basis van een algemene vrijstelling.

De meer strikt beschermde soorten stellen ook strikte eisen aan hun leefomgeving. Het beschermingsplan van de knoflookpad (Crombaghs, 2001) geeft aan dat de knoflookpad alleen voorkomt in de Overasseltse vennen, enkele kilometers noordelijk ten opzichte van het plangebied. Dit gebied is ook aangewezen als EHS. De knoflookpad wordt daarom niet verwacht in het plangebied.

De strikt beschermde kamsalamander leeft in diepere poelen nabij houtsingels/wallen, de poelkikker heeft de voorkeur voor een niet te voedselrijke omgeving met ondiepe poelen, evenals de heikikker, die veel voorkomt in uiterwaarden en vennen. De alpenwatersalamander verblijft vaak nabij bos en houtwallen en stelt niet veel eisen aan zijn voortplantingswateren. Alle soorten zoeken echter wateren waarin geen vissen voorkomen vanwege predatie van de eieren. De meeste soorten verblijven nabij deze poelen. De meeste van de bovengenoemde soorten worden alleen in uiterwaarden en vennen zoals de Overasseltsche vennen verwacht. In het plangebied zijn geen geschikte voortplantingswateren voor deze strikt beschermde soorten gezien tijdens het veldbezoek. In een grotendeels intensief gebruikt weidegebied met aan de rand een aantal erven en bebouwing worden geen geschikte biotopen voor strikt beschermde amfibieën verwacht.

De rugstreppad zoekt echter tot op een kilometer afstand van zijn voortplantingsplaats naar vergraafbaar zand om in te overwinteren. In de huidige situatie is het plangebied geen geschikt leefgebied voor deze paddensoort. Bij het opbrengen van zand ten behoeve van de bouw wordt het plangebied wel een geschikt overwinteringsgebied. Er kunnen maatregelen genomen worden om kolonisatie te voorkomen.

3.3.6 reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van Ravon kan de levendbarende hagedis in de omgeving voorkomen. De levendbarende hagedis is beschermd volgens de 2e beschermingscategorie van de Flora- en faunawet, maar een minder kritisch reptiel dat leeft in singels, houtwallen en opgaande ruigtes. Aangezien er alleen in de tuinen enige opgaande begroeiing aanwezig is, en er slechts om één tuin een smalle singel met ondergroei aanwezig is, wordt deze soort niet verwacht in het plangebied. Op basis van de aanwezige biotopen worden er ook geen andere reptielen verwacht.

3.3.7 vissen

Omdat in het plangebied geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten. Zolang er geen watergangen worden gedempt ten behoeve van toegangswegen e.d. worden er geen negatieve effecten verwacht.

3.3.8 insecten (*vlinders, libellen, sprinkhanen*) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. In het plangebied zijn dergelijke biotopen niet aanwezig. In de nabijgelegen Overasseltsche vennen kunnen beschermde vlinder- en libellensoorten wel voorkomen. In het plangebied zullen deze echter geen geschikt leefgebied vinden.

4 CONCLUSIE

Dit onderzoek beschrijft de gevolgen voor en de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden op een locatie tussen de Kasteelsestraat en de Schonenburgseweg in Overasselt. Op deze locatie is de aanleg van een bedrijventerrein met lichte categorieën bedrijven beoogd. Dit plangebied bestaat in de huidige situatie grotendeels uit intensieve weidegronden, met aan de randen langs de wegen enige bebouwing in de vorm van een oud huis, een boerderij met schuren, een winkel met een bedrijfswoning en een bedrijf dat in aanbouw is.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in of nabij een Vogelrichtlijngebied, een Habitatrichtlijngebied of een beschermd Natuurmonument. Aangezien de ingrepen lokaal van aard zijn, zullen er op dergelijke gebieden geen negatieve invloeden zijn. De Natuurbeschermingswet is daarom niet van toepassing op dit plan.

Omdat het plangebied ook niet in of in de directe nabijheid ligt van een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur, hoeft bij dit plan geen rekening gehouden te worden met gebiedsbescherming.

4.2 SOORTENBESCHERMING

Door de sloop van bebouwing en de realisatie van een bedrijventerrein, worden leefgebieden van verschillende soorten aangetast. In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust (zoals dat bijvoorbeeld op luchthaven gebeurt om vogels te weren). Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust- en verblijfsplaatsen niet langer kunnen functioneren.

In de nieuwe situatie zal het plangebied, indien dit een groene aankleding krijgt, ook weer voor een aantal meer algemene soorten geschikt zijn.

algemeen voorkomende beschermde soorten

De meeste van de mogelijk voorkomende soorten zoogdieren zoals egel, mol, verschillende muizen en spitsmuizen en amfibieën als gewone pad en bruine kikker, zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

meer strikt beschermde soorten

Het plangebied bestaat grotendeels uit intensief beheerde weidegronden, waar weinig soorten worden verwacht vanwege de relatieve openheid en het gebrek aan dekking. Nabij de oudere bebouwing, de schuren en huizen kunnen echter wel strikt beschermde soorten aanwezig zijn. Daarom is onderzoek verricht naar het voorkomen van uilen, vleermuizen en de steenmarter. Deze laatste is hierbij niet aangetroffen. Van vleermuizen zijn geen verblijfplaatsen, vliegroutes of andere belangrijke onderdelen van het leefge-

bied aangetroffen. Gezien de beperkte aantallen vleermuizen, is het plangebied niet van groot belang voor de aangetroffen soorten laatvlieger en gewone dwergvleermuis.

Wel is in één van de agrarische schuren een roestplaats van de kerkuil aangetroffen.

Gezien de aanwezige sporen werd deze veelvuldig gebruikt, en is daarmee van belang voor de soort. Een nestplaats/jongen zijn niet gevonden.

Dit dier zal het plangebied ook gebruiken als foerageergebied. Gezien de actieradius van de kerkuil zal het plangebied niet van essentieel belang zijn als foerageergebied. Wel wordt geadviseerd om landschapselementen aan te leggen of te herstellen om negatieve effecten zo klein mogelijk te houden.

In het plangebied kunnen vogels broeden. De start van werkzaamheden in het broedseizoen kan nesten verstoren en aantasten.

4.3 CONSEQUENTIES

In het kader van gebiedbescherming zijn geen gevolgen te verwachten.

Soortenbescherming is wel van toepassing. Voor de aantasting van een vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstering van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zouden kunnen verstoren;
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstering tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

Rugstreeppadden overwinteren in braakliggende en opgespoten, vergraafbare (zandige) terreinen. Bij grondwerkzaamheden en als zand wordt opgespoten, wordt het terrein geschikt voor deze strikt beschermde soort die mogelijk in nabijgelegen gebieden als de uiterwaarden of de Overasseltsche vennen voorkomt. In het kader van de zorgplicht zou het terrein niet langer dan strikt noodzakelijk braak moeten liggen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de periode augustus-april.

Maatregelen om kolonisatie door de rugstreeppad te voorkomen zijn:

- afdekken of dempen van natte plekken;
- braakligging beperken, zeker in de bovengenoemde periode;
- paddenschermen plaatsen, zeker als de bouw langere tijd wordt stil gelegd in braakliggende toestand. Ingangen van de projectlocatie kunnen dan voorzien worden van een paddenrooster. Een paddenrooster bestaat uit twee balken of bijvoorbeeld spoorstaven op tien centimeter van elkaar met daartussen een ruimte waardoor de dieren zijdelings kunnen wegblijven naar buiten het paddenscherm. Een dergelijk rooster hindert het verkeer niet.

4.4 ONTHEFFING

Als gevolg van deze ingreep wordt belangrijke roestplaats van de kerkuil aangetast. Vanuit van de Flora- en faunawet is het nodig om voor de verstoring en aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van uilen die jaarrond in een gebied verblijven, een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 Flora- en faunawet in te dienen. In bijgaand overzicht wordt dit weergegeven.

<i>ruimtelijke ingreep</i>	<i>gevolg</i>	<i>beschermde soorten</i>	<i>overtreding artikel Flora- en faunawet</i>	<i>ontheffing aangevraagd voor de periode</i>
Sloop en nieuwbouw.	aantasting van een vaste rust- en verblijfplaats (roestplaats).	Kerkuil (Tyto alba)	artikel 11	1 oktober 2009 t/m 30 september 2014

4.4.1 *ontheffingsperiode*

De uitvoeringstermijn van slopen, bouwrijp maken, bouwen en opleveren - die samenvalt met de periode waarvoor ontheffing wordt aangevraagd - bedraagt ongeveer 5 jaar. Voor deze gehele periode wordt ontheffing aangevraagd, rekening houdend met enkele inrichtingsvoorwaarden die onderstaand worden genoemd.

4.4.2 *aanvrager ontheffing*

De gemeente Heumen is verantwoordelijk voor de ruimtelijke procedure met betrekking tot de bestemmingsplanwijziging en daarmee ook aanvrager van deze ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

4.4.3 *voorwaarden ontheffing*

Bij een ontheffingsaanvraag is een aantal voorwaarden van toepassing.

1: is er sprake van een bij de wet genoemd belang

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling wordt beschouwd als een in de wet genoemd belang. Aan dit criterium kan derhalve worden voldaan.

2: er zijn geen alternatieven en er is sprake van openbaar belang

Uit onderzoek is gebleken dat er een (lokale) behoefte is aan bedrijfskavels in Overasselt. Er bestaat specifiek behoefte aan bedrijfskavels, waarop tevens de realisatie van een

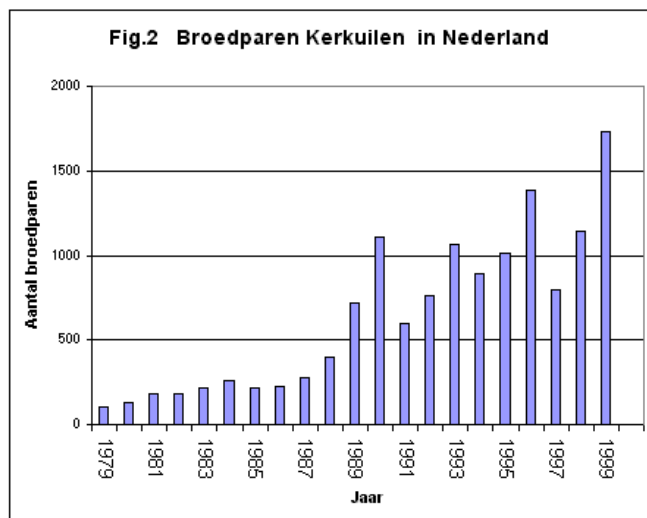
bedrijfswoning mogelijk is. Om de locatie voor het werklandschap te bepalen, heeft een analyse van de bestaande kwaliteiten en potenties van Overasselt plaatsgevonden. Voor de locatie van de stedelijke uitbreiding is de landschappelijke situatie van de randen en de directe omgeving van het dorp leidend geweest. Uit de inventarisatie en analyse van de kern en directe omgeving blijkt dat vanwege de landschappelijke kwaliteiten en met name de huidige openheid van het landschap aan de noordoost-, oost- en zuidzijde hier geen mogelijkheden bestaan voor uitbreiding van de kern. Het gebied ten westen van de kern wordt gekenmerkt door recente nieuwbouw (De Kruisberg 1e fase), verspreid liggende bebouwing en enkele stedelijke functies als een sportveldencomplex. Van landschappelijke kwaliteiten is veel minder sprake dan in andere mogelijke uitbreidingsrichtingen. Om deze reden heeft de gemeente Heumen geoordeeld dat de noordwest- en westzijde de enige mogelijkheid biedt om op de korte en middellange termijn een woningbouwlocatie en bedrijfslocaties tot ontwikkeling te kunnen brengen. De bestaande boerenbedrijfsgebouwen kunnen niet voor deze nieuwe functie worden hergebruikt.

Om het effect van de geplande realisatie van het Werklandschap op de Kerkuil te minimaliseren worden mitigerende en compenserende maatregelen getroffen. Voor de start van de werkzaamheden worden de mitigerende maatregelen genomen. Het een en ander conform paragraaf 4.4.4.

3: doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort

Met de kerkuil gaat het na jaren van achteruitgang weer iets beter. Dit heeft waarschijnlijk mede te maken met het vergrootte aanbod van nestgelegenheden in de vorm van kasten. Hoewel de kerkuil volgens de rode lijst van 2004 de status kwetsbaar heeft, en op de website van LNV wordt vermeld dat de soort matig is afgenomen, laten gegevens van uilenwerkgroepen zien dat de populatie landelijk toeneemt de afgelopen jaren. Dit gaat in een golfbeweging, wat weer te maken heeft met goeie en slechte muizenjaren en weersomstandigheden in de winter en het broedseizoen. De geregistreerde aantallen broedgevallen vermelden het verloop van het aantal broedgevallen van rond de 200 in de jaren 70 tot meer dan 2000 in het begin van het jaar 2000 (<http://www.uilen.org>).

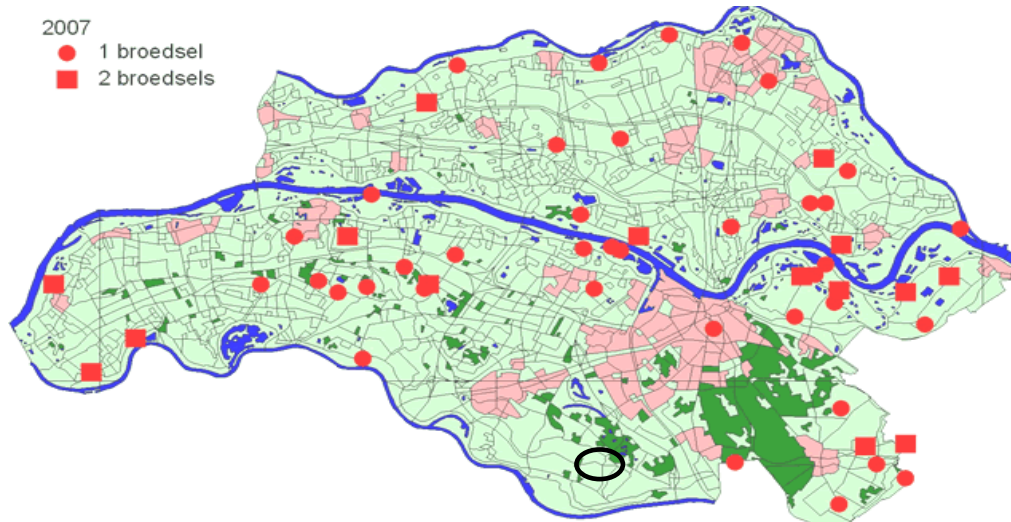
De gegevens van de kerkuilenwerkgroep Betuwe-Oost geven een beter beeld van de lokale populatie. Uit deze gegevens blijkt ook dat er sinds 1993 in een golfbeweging toch een algehele

figuren 4.1 en 4.2: aantal nesten Nederland en nesten kerkuil regio Nijmegen (kerkuilenwerkgroep Betuwe-Oost)

toename van het aantal broedparen is te signaleren van ongeveer 10 naar ongeveer 70 broedparen. Deze broedparen zijn verspreid over de regio geïnventariseerd.

Zowel de landelijke als de regionale staat van instandhouding van de kerkuil is daarmee gunstig te noemen. Het verdwijnen van een roestplaats zal, mits gecompenseerd, niet leiden tot een effect op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

figuur 4.3: geïnventariseerde plaatsen met nesten van kerkuil t.o.v. het plangebied (zwarte cirkel) (Kerkuilenwerkgroep Betuwe-Oost)

4.4.4 mitigerende en compenserende maatregelen

Om de aanwezige kerkuil(en) zo min mogelijk schade toe te brengen, worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- voor de sloop dient door een ter zake kundige gecontroleerd te worden of er eieren of jongen aanwezig zijn. Als dit het geval is mag niet worden gesloopt. Er dient namelijk rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat de kerkuil aankomend seizoen een partner vindt. Veiliger is om buiten het broedseizoen het gebouw (verblijfplaats) ongeschikt te maken/te slopen, in de periode september tot april (dan is geen controle vooraf nodig);
- gebouwen kunnen ongeschikt gemaakt worden voor uilen door het verwijderen van dakplaten. Deze maatregel is mogelijk niet afdoende;
- daarom dient het slopen plaats te vinden door middel van strippen. Dit houdt in dat al het aanwezige plaatmateriaal en overige losse elementen van de buitenzijde verwijderd worden;
- de bovenstaande mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van uilen.

Om de roestplaats voor de kerkuil te compenseren, worden de volgende maatregelen genomen:

- binnen een straal van ongeveer een kilometer van het plangebied en bij voorkeur op zo kort mogelijke afstand, worden meerdere nestkasten (minimaal 2) op geschikte locaties opgehangen (in open schuren of kapschuren). Dit gebeurt zo snel mogelijk (uiterlijk een maand voor de sloop). De kerkuilenwerkgroep Betuwe-Oost kan dit mogelijk begeleiden.

4.5 AANBEVELINGEN

Strikte aanbeveling betreft de aanleg/het herstel van landschapselementen als singels, hoogstamboomgaard en heggen, om negatieve effecten als gevolg van de bebouwing van het leefgebied van de kerkuil zoveel mogelijk te beperken. Dit kan zowel aan de randen van het plangebied als erbuiten.

Verder zijn er vanuit een ecologisch oogpunt vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- de aanwezige oudere bomen hebben een hoge vervangingswaarde en zijn zeer waardevol voor flora en fauna. Deze zouden zoveel mogelijk moeten worden ontzien;
- deze omgeving is zeer aantrekkelijk voor veel vogels. Voor mussen, zangvogels en uilen zouden nestkasten opgehangen kunnen worden.
- het creëren van ruigtes en struwelen op de nieuwe locatie verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1: GEGEVENS NATUURLOKET

Rapportage voor kilometerhok X:182 / Y:419							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten				1	goed	-	1991-2004
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					slecht		1990-2005
Zoogdieren					niet onderzocht		1995-2005
Broedvogels					niet onderzocht		1994-2005
Watervogels		15	9		redelijk	0%	96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1991-2005
Amfibieën					niet onderzocht		1991-2005
Vissen					niet onderzocht		1991-2005
Dagvlinders					redelijk		1995-2005
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					niet onderzocht		1991-2005
Sprinkhanen					redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden					slecht		1991-2005

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

BIJLAGE 2: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht,.

Crombaghs B.H.J.M. & R.C.M. Creemers, 2001. Beschermingsplan Knoflookpad 2001-2005. uitgever Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage.

SAB, 2006, Flora en fauna onderzoek Woningbouw Hollestraat 2^e fase te Nederasselt, SAB Arnhem.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.dasenboom.nl

BIJLAGE 3: ONDERZOEKSRAPPORTAGE VELDONDERZOEK

Het voorkomen van vleermuizen, uilen, en steenmarters in en rond het plangebied van bedrijventerrein Overasselt

Het voorkomen van vleermuizen, uilen en steenmarters in en rond het plangebied van bedrijventerrein Overasselt

september 2008

In opdracht van:
SAB
Postbus 479
6800 AL ARNHEM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456
E: mertens_frank@hotmail.com
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens, Wageningen, 2008.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

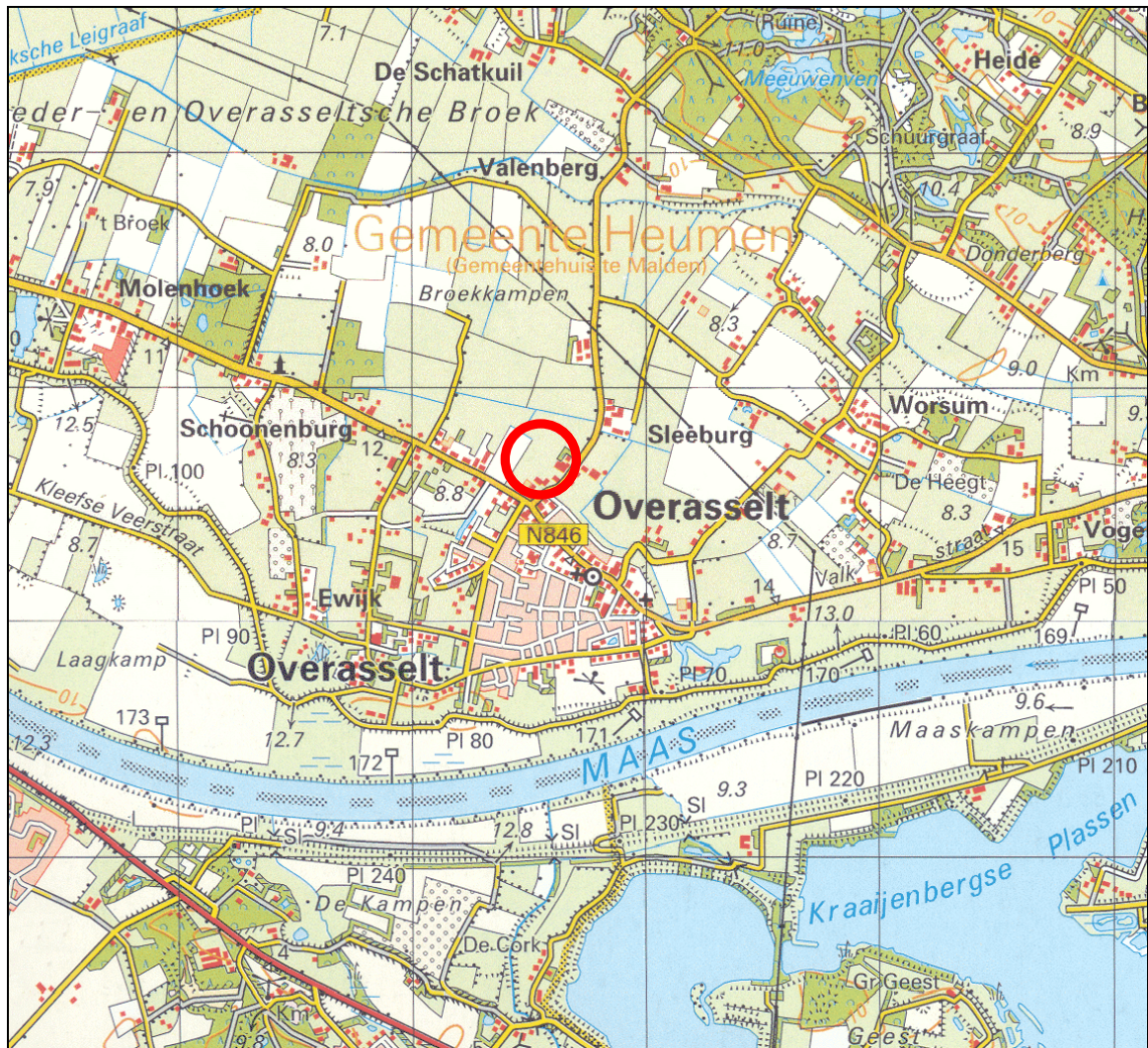
INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 ACHTERGROND	2
1.2 HUIDIGE SITUATIE	3
1.3 DOELSTELLINGEN EN UITVOERING	3
1.4 OPBOUW RAPPORT	3
2. METHODE EN AANPAK	4
2.1 VLEERMUIZEN.....	4
2.2 UILEN.....	4
2.3 STEENMARTER	4
3 RESULTATEN	5
3.1 VLEERMUIZEN.....	5
3.2 UILEN.....	6
3.4 STEENMARTER	7
4. CONCLUSIE	8
LITERATUUR	9

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

SAB te Arnhem is gestart met de voorbereidingen voor de procedurele wijziging voor de omvorming van een agrarisch gebied tot bedrijventerrein in de hoek van de Schonenburgseweg en de Kasteelsestraat te Overasselt, gemeente Heumen. In figuur 1 wordt de globale ligging weergegeven. Om eventuele nadelige effecten op de natuur te onderzoeken, heeft SAB een verkennend onderzoek verricht naar aanwezige natuurwaarden in dit gebied (SAB, 2006). Uit deze verkenning bleek dat het plangebied mogelijk van waarde is voor vleermuizen, uilen en steenmarter. Op grond hiervan heeft SAB aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om een inventarisatie uit te voeren naar deze soort(groep)en. In onderhavige rapportage worden de resultaten hiervan gepresenteerd. Voor de realisatie van het bedrijventerrein is het namelijk van belang in het kader van bijvoorbeeld de Flora- en faunawet om te weten welke wettelijk beschermde diersoorten voorkomen.

Figuur 1. Globale ligging van bedrijventerrein Overasselt.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied betreft overwegend weidegebied. Op de hoek van de Schonenburgseweg en de Kasteelsestraat wordt momenteel een woning gebouwd. Aan de Kasteelsestraat zijn verder enkele (verlaten) boerderijen gelegen. In figuur 2 wordt een beeld gegeven van het plangebied.

Figuur 2. Beeld van het plangebied en de directe omgeving van bedrijventerrein Overasselt.

1.3 Doelstellingen en uitvoering

Het doel van dit onderzoek is tweeledig:

- Het vaststellen van het voorkomen van vleermuizen, uilen en steenmarter.
- Het vaststellen van ecologisch waardevolle gedeelten van het plangebied, gelet op vleermuizen, uilen en steenmarter.

1.4 Opbouw rapport

De indeling in dit rapport is steeds per soortgroep. Hoofdstuk 2 beschrijft de aanpak van de inventarisatie. Hoofdstuk 3 geeft de resultaten van de inventarisatie en toont welke gedeelten een hoge natuurwaarde hebben.

2. METHODE EN AANPAK

Ten behoeve van de inventarisatie naar het voorkomen en het eventuele terreingebruik van vleermuizen, uilen en steenmarter zijn totaal drie veldbezoeken uitgevoerd op 17, 29 juli en 26 augustus 2008. Op 17 juli zijn alle gebouwen onderzocht op sporen en zichtwaarnemingen van dieren.

2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd met behulp van een batdetector (avond / nacht 17 juli, 29 juli en 26 augustus 2008). Vleermuizen maken namelijk ultrasone geluiden die met een batdetector kunnen worden opgevangen en vertaald in, voor de mens, hoorbaar geluid. Door interpretatie van ritme, klank en hoogte van het door het apparaat uitgezonden geluid kunnen de meeste soorten vleermuizen worden onderscheiden en op naam gebracht.

Vrouwjes leven apart van de mannetjes in grote kraamkolonies. Deze kolonies worden tussen april en mei gevormd en vallen pas weer uit één als de jongen vliegvlug worden (augustus, september). Een kolonie bewoont één of meer verblijfplaatsen. Een kolonie kan worden opgespoord door een gebied systematisch te doorkruisen, waarbij goed gelet moet worden op vleermuisactiviteiten. Een kolonie vleermuizen vertoont 's ochtends een opmerkelijk gedrag, waardoor de dieren op dat moment vrij gemakkelijk zijn op te sporen. Dit gedrag wordt zwermen genoemd. De bewoonsters van de kolonie zwermen, voordat ze hun verblijfplaats binnenvliegen, eerst een groot aantal keren rond hun kolonieplaats. Vleermuizen kunnen grofweg worden ingedeeld in gebouw- en boombewonende soorten. Er is gezocht naar zwermende dieren en verhoogde vleermuisactiviteit, alsmede naar foerageerplaatsen en vliegroutes op 17 en 29 juli 2008. De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij de beschreven methode door Helmer *e.a.* (1987). Recent heeft het Netwerk Groene Bureau een protocol opgesteld dat echter ook voorstelt om enkele rondes uit te voeren in de herfst. In de herfst hebben vleermuizen namelijk balts- en paarplaatsen die wettelijk worden beschermd. Ten behoeve van deze plaatsen is op 26 augustus 2008 een inventarisatie ronde uitgevoerd.

2.2 Uilen

Het onderzoeksdeel van de uilen richtte zich op het voorkomen van de kerkuil en de steenuil. Ten behoeve van de inventarisatie zijn drie methoden gebruikt. De literatuur is geraadpleegd. Ten tweede zijn de schuren in het gebied grotendeels bezocht, voor zover mogelijk was. Gedurende het bezoek werd er gelet op sporen en zichtwaarnemingen van uilen. Gedurende het veldwerk aan vleermuizen is er tevens gelet op eventuele foeragerende uilen. Hiertoe werd het gebied gedurende het vleermuisonderzoek regelmatig beschenen met een lamp.

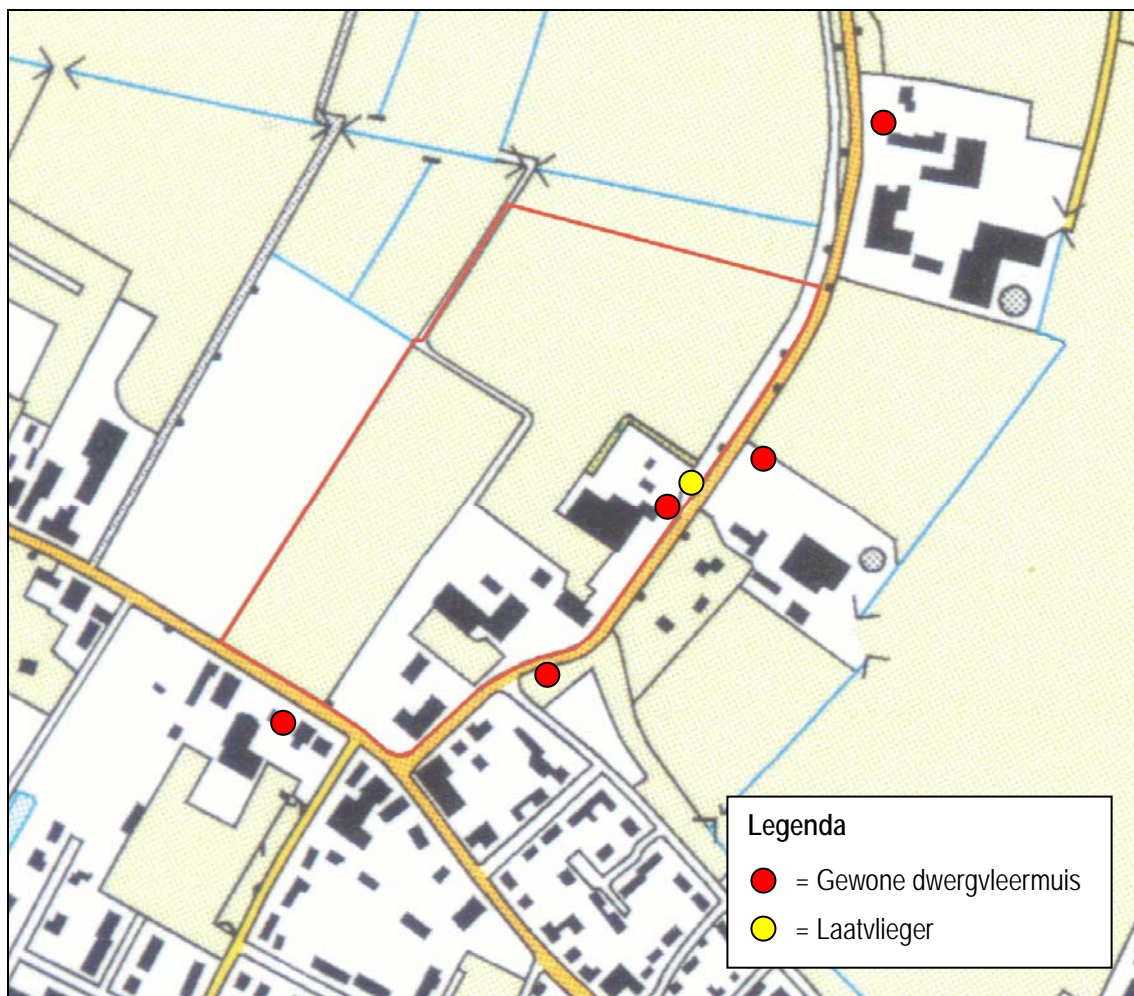
2.3 Steenmarter

Op 17 juli 2008 zijn alle gebouwen in het plangebied onderzocht op sporen en zichtwaarnemingen van steenmarters. Gedurende de verschillende veldbezoeken is er gezocht naar sporen van steenmarters en is er tevens uitgekeken naar zichtwaarnemingen.

3 RESULTATEN

3.1 Vleermuizen

Er zijn twee soorten vleermuizen waargenomen in het zomerseizoen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger). Beide soorten zijn foeragerend aangetroffen. Er zijn geen kolonies of vliegroutes vastgesteld. In figuur 3 worden de waarnemingen weergegeven.

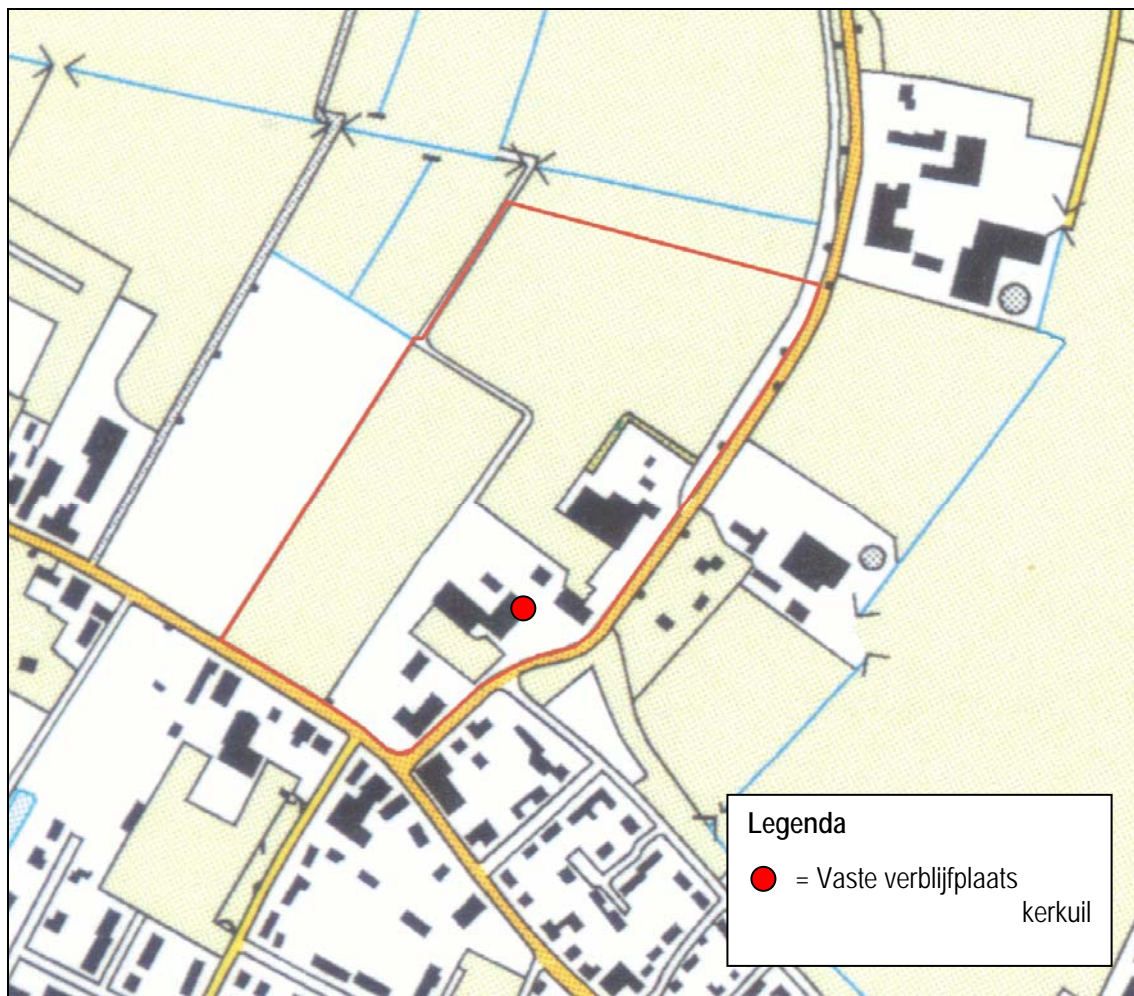
Figuur 3. Waarnemingen van vleermuizen in en rond het plangebied van bedrijventerrein Overasselt.

In de herfst (26 augustus 2008) werd alleen de gewone dwergvleermuis vastgesteld met twee foerageerplaatsen en één baltsplaats (geen paarplaats). Bij een baltsplaats vliegt het dier rond met sociale geluiden.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn beide zwaar beschermd en niet bedreigd volgens de Rode lijst.

3.2 Uilen

In 2007 is de kerkuil vastgesteld in de bebouwing op de hoek van de Schonenburgseweg en de Kasteelsestraat. De kerkuil had zich daar recentelijk gevestigd (Adviesbureau Mertens, 2007). De kerkuil is ook in 2008 weer vastgesteld in het gebied. In een schuur aan de Kerklaan, in het plangebied van bedrijventerrein Overasselt, werd de uil waargenomen en werden ook veel sporen aangetroffen (zie figuur 4 voor de ligging van de schuur en figuur 5 voor de sporen). Op grond hiervan moet worden geconcludeerd dat ter plaatse een vaste rust- en verblijfplaats is gelegen. De kerkuil staat op de Rode lijst van bedreigde diersoorten als kwetsbaar.

Figuur 4. Waarnemingen van vleermuizen in en rond het plangebied van bedrijventerrein Overasselt.

Figuur 5. Beeld van oude sporen van kerkuil in een schuur aan de Kasteelsestraat in het plangebied van bedrijventerrein Overasselt.

3.4 Steenmarter

In en rond het plangebied van bedrijventerrein Overasselt zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van steenmarters.

4. CONCLUSIE

Met name langs de Kasteelsestraat wordt gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies, vliegroutes of paarplaatsen. In het plangebied van bedrijventerrein Overasselt bevindt zich daarnaast een vaste rust- en verblijfplaats van een kerkuil. De kerkuil staat op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten als gevoelig.

LITERATUUR

Adviesbureau Mertens, 2007. Natuurtoets hoek Kasteelsestraat – Schoonenburgseweg te Overasselt, Heumen. Wageningen, 1-8.

Anonymus, 2008. Protocol voor vleermuisinventarisaties. Netwerk Groene Bureau's. Odijk, Tabel & toelichtingen.

Diepenbeek, A., van, 1999. Veldgids diersporen. Drukkerij Thieme, Nijmegen.

Helmer W., Limpens, H.L.G.A., Bongers, W., 1987. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van batdetectors. Stichting Vleermuisonderzoek, Wageningen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.

SAB, 2006. Quick scan flora en fauna bedrijventerrein Kasteelsestraat te Overasselt. Arnhem, 1-12.

BIJLAGE 4: TOPKAART 1:25.000

